Fundaskýrslur amtsráðanna.

(Framhald frá bls. 113).

E.

139 *Aukafundur amtsráðsins í suðurumdæminu 14.—16. sept. 1878.*

Fundurinn var haldinn í Reykjavík af forseta amtsráðsins, amtmanni í suður- og vesturumdæminu Bergi Thorberg, með amtsráðsmönnum dr. phil. Grími Thomsen og prestinum sira Skúla Gíslasyni.

Þessi málefni komu til umræðu á fundinum.

1. Forseti skýrði frá, að landlæknirinn hefði lýst því yfir, að hann ekki sæi sjer fært að taka til greina þau tilmæli amtsráðsins, að breyta þeim tímaákvörðunum, er hann hafði sett um kennslu yfirsetukvenna (sjá hjer að framan bls. 109), á þann hátt, sem amtsráðið hafði farið fram á. Amtsráðið varð að vera á því eins og áður, að hinar settu tímaákvarðanir væru óhentugar, en vildi gjöra þá tilslökun, að kennslutíminn væri ekki nema einu sinni á ári, svo framarlega sem hann yrði haganlega ákveðinn, og áleit amtsráðið, að þegar á allt er litið, mundi hagkvæmast, að kennslan byrjaði 1. maí, og fól forseta á hendur að framfylgja því, að þetta kæmist á.
2. Þá voru gjörðar ákvarðanir samkvæmt lögum 15. októberm. 1875 um, hverjir vegir skuli vera sýsluvegir í Gullbringu- og Kjósarsýslu. Um þetta skal skírskotað til auglýsingar amtmannsins í suðurumdæminu, sem prentuð mun verða hjer á eptir.
3. Var hjeraðslækninum á Vestmannaeyjum neitað um fje til að kaupa fyrir 6 tanntengur.
4. Var lagður úrskurður á sýslureikninga úr öllum sýslum í amtinu fyrir árið 1876 og úr öllum sýslum nema Vestmannaeyjasýslu fyrir 1877.
5. Var rædd fyrirspurn sýslumannsins í Rangárvallasýslu um það, hvort greiða megi úr sýslusjóði allt að 20 kr., sem borgun fyrir endurskoðun sýslu- og hreppareikninga fyrir tvö síðastliðin ár, og 28 kr. sem þóknun fyrir að semja reglugjörð um notkun afrjetta fjallskil m. m.; en þar eð amtsráðið áleit, að ekki væri nœg lagaheimild fyrir þessum útgjöldum, neitaði það um samþykki sitt til þess, að þau væru greidd úr sýslusjóði.
6. Kom til umræðu málefnið um þjóðjarðir í suðuramtinu, sem frestað var á síðasta fundi, að ræða til fullnustu (sjá bls. 110 hjer að framan). Eptir að hafa rætt málið, gjörði amtsráðið nokkrar athugasemdir viðvíkjandi einstökum jörðum og leigumála á þeim, og kom fram með þær tillögur, er nú skal greina viðvíkjandi hinum almennu atriðum málsins: að þjóðjarðir sjeu ekki boðnar upp til ábúðar, og styðst ráðið í þessu tilliti við tillögur allra umboðsmanna og sýslunefnda; að landskuldirnar sjeu ákveðnar eptir meðalverði allra meðalverða, og að ekki sjeu sett ný kúgildi inn á jarðir, heldur landskuldin hækkuð í þess stað, þar sem þannig er ástatt; að smámsaman verði reistar skorður við margbýli á jörðum, svo að hvert býli að minnsta kosti verði lífvænlegt, og að yfir höfuð sje stefnt að fábýli; að leigumáli á þjóðjörðum eigi að vera, eins og hann einnig virðist í hinum fram komnu uppástungum, nokkuð vægari en á bœndaeignum, vegna þess að landskuldargjaldið er áskilið í peningum; að landamerki umboðsjarðanna eptir því sem kostur er á, og að minnsta kosti eptir því sem jarðirnar losna, verði rannsökuð og nákvæmar ákveðin; að þar eð margar þjóðjarðir, einkum í Skaptafellssýslu, eptir því sem amtsráðið hefir ástœðu til að halda, hafa gengið af sjer sökum þess, að melurinn hefir verið tekinn óvarlega

og um skör fram, þá láti stjórnin á landsins kostnað rannsaka þetta málefni, og ráða bót á þessu vandræði með því að sá mel í sandinn og verja melinn þar sem hann enn þá er, og að hverjum leiguliða verði gjört að skyldu að friða melinn, að viðlagðri útbyggingu og sektum, og loks að settar verði lagaákvarðanir og fyrirskipaðar þær ráðstafanir, sem nauðsynlegar eru þessu til framkvæmdar. **139**

Reykjavík, 30. septemberm. 1878.

Bergur Thorberg.

Stjórnarbrjef og auglýsingar.

— *Brjef* ráðgjafans fyrir Ísland *til landshöfðingja um* uppgjöf á skuld til landssjóðs. — Með þóknanlegu brjefi 22. marz þ. á. hafið þjer, herra landshöfðingi sent hingað bœnarskrá, þar sem stjórn sjúkrahússins í Reykjavík beiðist þess, að hún fái tilkynning um það frá ráðgjafanum, hvort telja megi gefið upp með fjárlögunum 1878 og 1879 lán það, að upphæð 2000 kr. er með konungsúrskurði 20. febrúar 1866, var veitt sjúkrahúsinu vaxtalaust um 5 ár, og var undanþágan frá vaxtalúkningu lengd til 11. júní f. á. með konungsúrskurði 8. janúar 1872. **140** 4. júlí.

Eins og yður herra landshöfðingi mun kunnugt, var í athugasemdunum við 4. grein frumvarpsins til fjárlaga fyrir nefnd ár, sem lögð voru fyrir alþingið, gjörð sú athugasemd, að ráðgjafinn vegna meðmæla landshöfðingja um, að sjúkrahúsið mætti fá fyrtjeð lán gefið upp, hefði sleppt áminstri upphæð úr yfirlitinu yfir ástand viðlagasjóðsins, eigi heldur voru í tjeðri grein til færðir vextir af áminnztum höfuðstól.

Með því engin mótmæli komu fram frá alþingi á móti þessu, og þingið, þá er það breytti greininni, til færði ekki vextina af þeim 2000 kr., sem ljeðar voru sjúkrahúsinu, en nú voru ekki lengur vaxtalausar, sjer ráðgjafinn ekki betur, en að ætla megi, að alþingið hafi þegjandi samþykkt tíllöguna um, að höfuðstóllinn sje gefinn upp.

Samkvæmt þessu eruð þjer, herra landshöfðingi, beðnir þóknanlega að tjá sjúkrahúss-stjórninni það, sem þörf er á.

— *Brjef* landshöfðingja *til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* styrk til eflingar á sjáfarútvegi. — Samkvæmt tillögum yðar, herra amtmaður, í brjefi frá 20. þ. m. veitist hjer með alþingismanni Einari Bessa Guðmundssyni frá Hraunum í Fljótum í Skagafjarðarsýslu af fè því, sem í fjárlögunum 10. gr. C 5 er ætlað þetta ár til eflingar á sjáfarútvegi og jarðarrœkt 500 kr. styrkur til þess að ferðast til Noregs í haust og kynna sjer þar bátasmíði Norðmanna, veiðigögn, aðfarir við veiðiskap, hirðingu og meðferð á afla m. fl., og mun jeg eptir nánari tillögum yðar fúss á að veita tjeðum Einari Guðmundssyni jafnmikinn styrk næsta ár, allt með því skilyrði, að hann riti og komi á prent skýrslu um ferð sína, og um það í hverju og hvernig bœndur hjer á landi gætu tekið sjer veiðiskap Norðmanna til fyrirmyndar. **141** 31. ágúst.

— *Brjef* landshöfðingja *til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um* aukatekjur sýslumanna. — Í tilefni af brjefi frá sýslumanninum í Rangárvallasýslu, þar sem hann spyrst fyrir um, hvort sýslumaðurinn eða landssjóðurinn eigi aukatekjur þær, er fjellu til borgunar innan 6. júní þ. á., hvernig skuli fara með tekjur þær, sem 68. gr. aukatekjureglugjörðarinnar veitir heimild til að reikna, hvort sýslumenn enga **142** 2. sept.